

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה (ניהול ותפקידים מיוחדים)

ירושלים, ה' אב תשע"ט

06 אוגוסט 2019

אל : משתתפי הישיבה

סיכום מפגש 3 – צוות לשיפור המענה לתלונות מצד ישראלים יוצאי אתיופיה

להלן סיכום המפגש השלישי של הצוות לשיפור המענה לתלונות מצד ישראלים יוצאי אתיופיה, שהתקיים ביום 4.8.19 בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ניהול ותפקידים מיוחדים), רוז נורי, וסגן המפקח הכללי למשטרת ישראל, ניצב אלון אסור.

משתתפים:

גב' נורית ליטמן, המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים); גב' קרן בר מנחם, ראשת מח"ש; גב' מירי היבנר, ראש מחלקת משמעת במשטרת ישראל; גב' אבישג זקן ויסנברג, עוזרת רמ"ח משמעת; גב' עינת גיל צובארי, ראש אגף משאבי אנוש, משטרת ישראל; מר רועי ירמיהו, עוזר לסמפכ"ל משטרת ישראל; גב' אילת אלישר, יועמ"ש משטרת ישראל; גב' מיכל פרייסמן, עוזרת ראשת מח"ש; מר שלומי אברמזון, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים); גב' ליטל סדובסקי, פרקליטות המדינה; מר אבינעם סגל אלעד, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי); מר אהוד לנדאו, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי); מר איתמר שליסל, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי); גב' איה דביר, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי); גב' רבקה ליפשיץ, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי); גב' גבי פיסמן, ייעוץ וחקיקה (פלילי); גב' סוריא בשארה, ייעוץ וחקיקה (פלילי); גב' ענת אסיף גיל, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-מנהלי); מר נדים עבוד, עוזר למשנה ליועמ"ש (ניהול ותפקידים מיוחדים); מר אייר גרדין, ייעוץ וחקיקה (ניהול ותפקידים מיוחדים); מר רן מס, ייעוץ וחקיקה (ניהול ותפקידים מיוחדים); גב' הדר אלעד בן הרוש, ייעוץ וחקיקה (ניהול ותפקידים מיוחדים).

עיקרי הדברים

א. ישיבת הצוות השנייה, שהתקיימה ביום 28.7.19, הוקדשה לשמיעת מספר גורמים שהוזמנו להציג את עמדתם ולחלוק מניסיונם בנושאים בהם עוסק הצוות: עו"ד גיל שפירא, ממונה ארצי על ייצוג אסירים, הסגגוריה הציבורית; עו"ד אווקה זנה, ראש היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות; עו"ד רונית ברמן מכליס, ממונה על תחום פלילי והשעיות, אגף משמעת, נציבות שירות המדינה; עו"ד אודי שגיא, ראש יעח"ק בפרקליטות הצבאית.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ב. ישיבת הצוות השלישית הוקדשה להצגת מידע על ידי המשטרה בתחומים השונים, כפי שהתבקשו בסיכום ישיבת הצוות הראשונה. במסגרת הישיבה הוצגו על-ידי נציגי המשטרה הכלים הפיקודיים והמשמעתיים אשר עומדים כיום לרשות המשטרה לטיפול בתלונות על שוטרים; הנהלים המשטרתיים המסדירים את השימוש בכלים אלו; נתונים בדבר היקף השימוש בכלים השונים, וכן שינויים והתאמות שנעשו בתחום זה בעקבות דו"ח מבקר המדינה משנת 2016.

ג. מן הדיון עלה כי אף שבידי המפקדים קיימים כלים פיקודיים מסוגים שונים, ואף שחלה עליהם בשימוש בחלק מן הכלים משנת 2016 ועד היום, קיימים חסמים שונים הגורמים לשימוש לא מספיק במכלול הכלים העומדים לרשות המפקדים, וביניהם גם מודעות המפקדים ל"ארגז הכלים" שברשותם. כמו כן, עלה כי ביחס לחלק ניכר מן הכלים הפיקודיים לא מתבצע תיעוד או רישום באופן שמאפשר לבצע מעקב תקופתי אודות סוגי התלונות ואופני הטיפול ולבחון את הנתונים באופן כולל.

ד. כמו-כן שב ועלה הקושי לפעול בציר המשמעת והפיקודי כלפי שוטרים שמתנהלת בעניינם חקירה במח"ש, גם אם באופן זמני וכצעד מידתי, וזאת מחשש לשיבוש הליכי חקירה ומחשש לטענת "סיכון כפול". עוד הודגש בהקשר זה כי במקרים בהם יש מקום לנקיטת צעדים פיקודיים במקביל לחקירת מח"ש, יש להביא לכך שצעדים אלו יינקטו בסמוך ככל הניתן למועד ההתרחשות וללא שהות מרובה.

בתום הדיון, ולאור הממצאים שעלו בישיבות עד כה, סיכמו המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ניהול ותפקידים מיוחדים) וסגן המפקח הכללי למשטרת ישראל, על הקמת צוותי משנה כדלקמן:

1. **צוות משנה לטיפול והסדרת הממשקים בין מח"ש למשטרה - הצוות יהיה אחראי על** בחינת הקטגוריות השונות בהן יש הצדקה לנקוט בכלים פיקודיים מידיים על ידי המשטרה, וזאת כחלופה לטיפול במח"ש, על אף שעל פני הדברים מתעורר חשד לעבירה פלילית [לרבות בעבירות הנוגעות לשימוש בכח], ויקבע את דרך העבודה המשותפת בין שני הגופים בהקשר זה.

בנוסף, הצוות יהיה אחראי על בחינת המקרים בהם נכון לבחון נקיטת צעדים זמניים במישור המשמעת, הפיקודי או המנהלי, וזאת במקביל לניהול חקירה פלילית על ידי מח"ש, ובתוך כך הצוות יציע מנגנון סדור להעברת תמצית המידע בין מח"ש למשטרה על מנת שהמשטרה תוכל לנקוט בצעדים זמניים כאמור במקביל לחקירה פלילית. כמו כן, ולשם ייעול הטיפול בתלונות, הצוות יבחן דרכים לטיפול העברת מידע בין מח"ש למשטרה. בנוסף, ולאור הפער במידע המועבר לציבור בנוגע לתוצאות טיפול בתלונות, מוצע כי הצוות יקבע מנגנון של איסוף ופילוח מידע אשר ישוקף לציבור הרחב בכלל, ולמתלוננים בפרט, ביחס לטיפול בתלונות.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הצוות יכול כלול נציגי משטרת ישראל כפי שייקבעו על-ידי הסמפכ"ל, מנהלת מח"ש, עו"ד אבינעם סגל אלעד ועו"ד אהוד לנדאו.

2. **צוות משנה להעצמת השימוש בכלים הפיקודיים** - תפקידו של צוות זה יהיה לבחון לעומק את האפשרות להעצים את השימוש בכלים הפיקודיים הקיימים ולפעול להגברת המודעות לחשיבות וליתרונות הקיימים בשימוש בכלים אלה בקרב המפקדים.

במסגרת זו יהיה על הצוות לבחון את החסמים המונעים שימוש בכלים הפיקודיים, ככל שישנם, ולהעלות הצעות להתמודדות עם חסמים אלו. כמו כן, עלה הצורך להבהיר מהן הסמכויות הקיימות בדין הקיים כיום ולבחון האם קיים צורך בהרחבה או שינוי בסמכויות הקיימות, בין אם בחקיקה ובין אם בפקודות והנחיות פנימיות. צוות זה יבחן את מגוון הכלים הקיימים לטיפול בהתנהגות בעייתית של שוטרים (דין משמעתי, דן יחיד, כלים פיקודיים, צעדים מנהליים), לרבות הנהלים והפקודות הקיימים; כן יבחן הצוות את היחס בין הכלים השונים, מיפוי הגורמים העוסקים בנושא ובחינת האפשרות למינוי גורם מתכלל, והמלצה על שינויים נדרשים.

הצוות יכול כלול נציגי משטרת ישראל כפי שייקבעו על-ידי הסמפכ"ל, וכן עו"ד נדים עבוד ועו"ד יאיר גרדין.

3. **צוות משותף לבחינת סוגיות הנוגעות לקשר עם הציבור** – הצוות יבחן אפשרות ליצירת מנגנון של איסוף ופילוח מידע אשר ישוקף לציבור הרחב בכלל, ולמתלוננים בפרט, ביחס לטיפול בתלונות; כן, יבחן הצוות את הצורך בקידום מהלכים של הגברת מודעות בקרב הציבור בנוגע לזכויותיו בהקשרים אלו.

הצוות יכול כלול נציגי משטרת ישראל כפי שיקבע הסמפכ"ל, נציג מח"ש כפי שתקבע מנהלת מח"ש, עו"ד איה דביר ועו"ד יאיר גרדין.

הצוות ייפגש עם נציגי היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות וישמע עמדתם בסוגיות אלו.

צוותי המשנה יעבירו המלצותיהם ותובנותיהם עד ליום 3.09.19.

רשמה: הדר אלעד בן הרוש, מתמחה